

Hospodárska a sociálna rada

Distr.: Všeobecne

8. 6. 2012 anglický jazyk

Originál: francúzsky jazyk

Výbor pre hospodárske, sociálne a kultúrne práva

Štyridsiate ôsme zasadnutie

Ženeva, 30.4. – 18.5.2012

Posúdenie správ predloženým zmluvnými stranami v súlade s článkami 16 a 17 paktu

Záverečné stanovisko Výboru pre hospodárske, sociálne a kultúrne práva

Slovensko

1. Výbor pre hospodárske, sociálne a kultúrne práva posúdil druhú periodickú správu Slovenskej republiky o implementácii Medzinárodného paktu o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach (E/C.12/SVK/2) na svojom treťom, štvrtom a piatom zasadnutí (E/C.12/2012/SR.3-5), ktoré sa konali 1. a 2. mája 2012 a prijal nasledujúce záverečné stanovisko na svojom osemnástom zasadnutí 18. mája 2012.

A. Úvod

2. Výbor prijíma s uspokojením druhú periodickú správu predloženú Slovenskou republikou v súlade s usmerneniami výboru pre podávanie správ, ktorá odráža snahu zmluvnej strany poskytnúť prehľad krokov vykonaných na implementáciu predchádzajúcich záverečných odporúčaní výboru. Výbor takisto s uspokojením berie na vedomie podrobné odpovede, ktoré dostal na svoje predbežné písomné otázky (E/C.12/SVK/Q/2/Add.1).

3. Výbor víta konštruktívny dialóg, ktorý viedol s delegáciou zmluvnej strany skladajúcou sa zo zástupcov rôznych ministerstiev.

B. Pozitívne aspekty

4. Výbor víta ratifikáciu Opčného protokolu k Medzinárodnému paktu o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach zo strany zmluvnej strany 7. marca 2012 a ratifikáciu nasledujúcich dokumentov:

(a) Dohovor o právach osôb so zdravotným postihnutím a jeho Opčný protokol, 26. mája 2010,

(b) Opčný protokol k Dohovoru o právach dieťaťa a účasti detí v ozbrojených konfliktoch, 7. augusta 2006,

(c) Opčný protokol k Dohovoru o právach dieťaťa o predaji detí, detskej prostitúcii a detskej pornografii, 25. júla 2004.

5. Výbor oceňuje snahy zmluvnej strany podporovať implementáciu hospodárskych, sociálnych a kultúrnych práv, ktoré zahŕňajú:

(a) Prijatie zákona č. 365/2004 o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (Antidiskriminačný zákon), ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2004,

(b) Novelu zákona č. 5/2004 o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorá zavádza novú definíciu práva na prístup k zamestnaniu a ktorá nadobudla účinnosť 1. mája 2008,

(c) Prijatie zákona o minimálnej mzde č. 663/2007,

(d) Prijatie zákona č. 103/2007 o trojstranných konzultáciách na celoštátnej úrovni, ktorý mení a dopĺňa niektoré ďalšie zákony (Zákon o tripartite),

(e) Prijatie zákona o sociálnom poistení č. 461/2003, ktorý nadobudol účinnosť 1. januára 2004,

(f) Zriadenie Rady vlády pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť,

(g) Prijatie Národnej stratégie pre prevenciu a elimináciu násilia páchaného na ženách a v rodinách v roku 2004.

C. Hlavné dôvody nespokojnosti a odporúčania

6. Výboru vyjadruje poľutovanie, že hoci je má pakt prednosť pred zákonom, zmluvná strana neposkytla informácie o prípadoch, kedy bol pakt aplikovaný v praxi štátnych súdov.

Výbor odporúča zmluvnej strane, aby vykonala potrebné kroky na lepšie oboznámenie sa sudcov, právnych zástupcov a prokurátorov s paktom s cieľom zaistiť, aby sa jeho ustanovenia zohľadnili pri rozhodovaní štátnych súdov. Výbor takisto odporúča zmluvnej strane, aby prijala vhodné opatrenia na zvýšenie povedomia o pakte a žalovateľnosti hospodárskych, sociálnych a kultúrnych práv medzi členmi justície a širokej verejnosti. Takisto upriamuje pozornosť zmluvnej strany na svoj všeobecný komentár č. 9 (1998) o uplatňovaní paktu na štátnej úrovni.

7. Výbor je znepokojený, že pôsobnosť a nezávislosť Slovenského národného strediska pre ľudské práva sú obmedzené a takisto vyjadruje znepokojenie, že stredisko má k dispozícii nedostatočné finančné a ľudské zdroje.

Výbor odporúča zmluvnej strane, aby upravila svoju legislatívu tak, aby rozšírila pôsobnosť a nezávislosť Slovenského národného strediska pre ľudské práva a dotovala ho finančnými a ľudskými zdrojmi, ktoré potrebuje na to, aby fungovalo v plnom súlade s Parížskymi princípmi.

8. Výbor odporúča zmluvnej strane, aby zaistila, aby postavenie, mandát, právomoci a oblasti zodpovednosti oboch splnomocnencov, ktorí majú byť vymenovaní, neboli nižšie ako postavenie, mandát, právomoci a oblasti zodpovednosti podpredsedu vlády pre ľudské práva a národnostné menšiny. Výbor takisto odporúča zmluvnej strane, aby prijala opatrenia na zabránenie presahovania kompetencií medzi rozličnými agentúrami a zlepšila koordináciu svojich politík týkajúcich sa ľudských práv, vrátane práv žien.

9. Výbor sa obáva, že Rómovia sú naďalej obeťami diskriminácie, najmä v oblasti vzdelávania, zamestnania, zdravotníctva a bývania. Výbor ľutuje, že mu zmluvná strana nedodala štatistiky týkajúce sa tejto témy (články 2, 6, 11, 12 a 13).

Výbor odporúča zmluvnej strane, aby posilnila preventívne a ochranné opatrenia na boj so sociálnou a spoločenskou diskrimináciou voči Rómom vo všetkých oblastiach, najmä zaistením plného uplatňovania Antidiskriminačného zákona. Výbor takisto odporúča zmluvnej strane, aby podnikla kroky na podporu práv Rómov týkajúce sa prístupu k zamestnaniu, vzdelávaniu, bývaniu a zdravotnej starostlivosti. Zmluvná strana by mala prijať zákon o marginalizovaných spoločnostiach, uplatňovať ho po jeho schválení, implementovať svoju stratégiu pre integráciu Rómov do roku 2020, ktorú prijala 11. januára 2012 a informovať výbor o výsledkoch týchto krokov.

10. Výbor je znepokojený tým, že homosexuálne páry nie sú právne uznané, ako aj absenciou právneho rámca na ochranu práv takýchto párov (čl. 2).

Výbor odporúča zmluvnej strane, aby zvažila prijatie zákona, ktorý by zaručil právne uznanie homosexuálnym párom a reguloval finančné dopady takýchto vzťahov.

11. Výbor je naďalej znepokojený pretrvávajúcou nerovnosťou medzi mužmi a ženami v zmluvnej strane, najmä čo sa týka ich zastúpenia na rôznych úrovniach vo verejnom sektore, v orgánoch s rozhodovacími právomocami a v politických stranách (čl. 3).

Výbor odporúča zmluvnej strane, aby rýchlo vyriešila implementáciu opatrení prijatých na zaistenie rovnoprávnosti mužov a žien, na zhodnotenie ich implementácie a na zabezpečenie toho, aby boli zavedené efektívne mechanizmy dohľadu. Výbor takisto odporúča zmluvnej strane, aby prijala špeciálne opatrenia na zvýhodnenie žien s ohľadom na ich nedostatočné zastúpenie vo viacerých sektoroch verejného života, v orgánoch s rozhodovacími právomocami a v politických stranách. Výbor ďalej odporúča zmluvnej strane, aby prijala aktualizovanú verziu Národnej stratégie pre rodovú rovnosť. V tejto súvislosti výbor upriamuje pozornosť zmluvnej strany na svoj všeobecný komentár č. 16 (2005).

12. Výbor je znepokojený vysokou mierou nezamestnanosti v zmluvnej strane a najmä pretrvávaním dlhodobej nezamestnanosti a veľkými rozdielmi medzi niektorými regiónmi, a to aj napriek snahe vynaloženej zmluvnou stranou. Je mimoriadne znepokojený mierou nezamestnanosti žien a alarmujúco vysokou mierou nezamestnanosti mladých (čl. 6).

Výbor odporúča, aby zmluvná strana zvýšila snahu na zníženie nezamestnanosti, najmä dlhodobej, ako aj veľkých regionálnych rozdielov, ktoré existujú v zmluvnej strane. Výbor takisto odporúča zmluvnej strane, aby prijala vhodné opatrenia na zlepšenie zamestnanosti žien a uľahčenie vstupu mladých ľudí na trh práce. Výbor upriamuje pozornosť zmluvnej strany na svoj všeobecný komentár č. 18 (2005) o práve na prácu.

13. Výbor je znepokojený vysokou mierou nezamestnanosti znevýhodnených a marginalizovaných skupín obyvateľstva, najmä Rómov a zdravotne postihnutých osôb, a absenciou údajov o účinku krokov vykonaných na zníženie nezamestnanosti Rómov a zdravotne postihnutých. Výbor je rovnako znepokojený tým, že žiadatelia o azyl musia čakať rok, kým dostanú pracovné povolenie (čl. 6).

Výbor odporúča, aby zmluvná strana zintenzívnila svoje snahy o uľahčenie prístupu Rómov na pracovný trh najmä zaistením efektívnej implementácie svojej stratégie pre integráciu Rómov a súvisiacich akčných plánov. Takisto odporúča zmluvnej strane, aby vykonala vhodné kroky na zmenu svojej legislatívy tak, aby mohli žiadatelia o azyl získať pracovné povolenia do roka. V tejto súvislosti výbor zmluvnej strane odporúča, aby zosúladiť uznanie akademických hodností a pracovných skúseností žiadateľov o azyl bez diskriminácie. Výbor ďalej odporúča, aby zmluvná strana zaistila efektívne uplatňovanie zákonov upravujúcich kvóty, podľa ktorých majú firmy zamestnávať zdravotne postihnutých.

14. Výbor je naďalej znepokojený mzdovými rozdielmi medzi mužmi a ženami, ktorí vykonávajú rovnakú prácu alebo prácu rovnakej hodnoty, a tým, že tieto mzdové rozdiely sa naďalej v zmluvnej strane veľmi rýchlo prehlbujú (čl. 7).

Výbor odporúča zmluvnej strane, aby zdvojnásobila svoje snahy o elimináciu veľkých mzdových rozdielov, ktoré pretrvávajú medzi mužmi a ženami, ktorí vykonávajú rovnakú prácu alebo prácu rovnakej hodnoty, najmä zaistením efektívneho uplatňovania existujúcich zákonov, vrátane Zákonníka práce a Antidiskriminačného zákona, vykonávaním väčšieho počtu kontrol a uplatňovaním sankcií ustanovených na tento účel.

15. Výbor je znepokojený tým, že minimálna mzda ustanovená v zmluvnej strane nie je dostatočne vysoká na zaistenie slušnej životnej úrovne pracovníkom a ich rodinám napriek snahám zmluvnej strany vynaloženým v tejto oblasti (čl. 7).

Výbor opakuje svoje predchádzajúce odporúčanie, aby zmluvná strana stanovila minimálnu mzdu dostatočne vysokú na to, aby zaistila slušnú životnú úroveň jej príjmom a ich rodinám.

16. Výbor je znepokojený vysokým výskytom prípadov sexuálneho obťažovania v zmluvnej strane, zvyčajne žien, napriek legislatívnym opatreniam a opatreniam na zvýšenie povedomia, ktoré zmluvná strana vykonala na zabránenie takéhoto obťažovania (čl. 7).

Výbor odporúča zmluvnej strane, aby zaistila efektívne uplatňovanie zákonov proti sexuálnemu obťažovaniu a aby prijala ďalšie preventívne a ochranné opatrenia na boj proti sexuálnemu obťažovaniu žien na pracovisku.

17. Výbor je znepokojený nadmernými právnymi obmedzeniami týkajúcimi sa práva istých kategórií štátnych úradníkov štrajkovať (čl. 8).

Výbor odporúča zmluvnej strane, aby zrevidovala svoju legislatívu s cieľom umožniť týmto kategóriám štátnych úradníkov plne uplatňovať svoje právo na štrajk, a to najmä zákon č. 2 z roku 1991.

18. Výbor je naďalej znepokojený pretrvávaním domáceho násillia páchaného najmä na ženách. Výbor je takisto znepokojený tým, že domáce násillie nepredstavuje prečin (čl. 10).

Výbor odporúča zmluvnej strane, aby upravila svoju legislatívu tak, aby bolo domáce násillie prečinom, a aby zintenzívnila svoje snahy zabrániť a bojovať proti domácejmu násilliu, najmä násilliu páchanému na ženách.

19. Výbor s obavami sleduje, že obchod s ľuďmi, najmä ženami a dievčatami, na účely sexuálneho zneužívania, v zmluvnej strane stále pretrváva (čl. 10).

Výbor nabáda zmluvnú stranu, aby posilnila svoje preventívne a ochranné opatrenia na boj proti obchodovaniu so ženami a dievčatami, napríklad na účely sexuálneho zneužívania, najmä zaistením účinného uplatňovania zákonov, školením migračných úradníkov a orgánov činných v trestnom konaní. Odporúča zmluvnej strane, aby pokračovala s kampaňami na zvyšovanie povedomia verejnosti, zvyšovaním zavedených opatrení na pomoc a rehabilitáciu obetí, uľahčovaním podávania sťažností a stíhaním a trestaním obchodníkov s ľuďmi. Výbor ďalej odporúča, aby zmluvná strana pokračovala v snahách o spoluprácu s okolitými štátmi pri prevencii a boji proti obchodovaniu s ľuďmi.

20. Výbor je znepokojený tým, že značná časť obyvateľstva stále žije pod hranicou chudoby a že je stále veľmi vysoká medzi najviac znevýhodnenými a marginalizovanými skupinami obyvateľstva vrátane Rómov (čl. 11).

Výbor intenzívne nabáda zmluvnú stranu, aby zintenzívnila svoje snahy v boji proti chudobe, najmä medzi najviac znevýhodnenými a marginalizovanými skupinami obyvateľstva vrátane Rómov a znižovala rozdiely medzi regiónmi. V tomto ohľade by rád upriamil pozornosť zmluvnej strany na jeho vyjadrenie

o chudobe v Medzinárodnom pakte o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach (E/C. 12/2001/10).

21. Výbor je znepokojený tým, že prístup k pitnej, nezávadnej vode nie je stále k dispozícii všetkým skupinám obyvateľstva v zmluvnej strane, najmä najviac znevýhodneným a marginalizovaným skupinám a vidieckemu obyvateľstvu (čl. 11).

Výbor odporúča zmluvnej strane, aby vykonala nevyhnutné kroky na zabezpečenie pitnej, nezávadnej vody a sanitárnych služieb celému obyvateľstvu vrátane tých, ktorí žijú vo vidieckych oblastiach. Výbor ďalej nabáda zmluvnú stranu, aby pokračovala s pilotnými projektmi, ktoré už zrealizovala na tento účel v súlade s jeho všeobecným komentárom č. 15 (2002) o práve na vodu, a aby vo svojej ďalšej správe poskytla informácie o dosiahnutom pokroku.

22. Výbor je znepokojený tým, že niektoré skupiny obyvateľstva zmluvnej strany, najmä jeho najviac znevýhodnení a marginalizovaní jednotlivci vrátane Rómov, stále nemajú prístup k adekvátnemu bývaniu. Takisto je znepokojený správami o vysokom počte nútených vyst'ahovaní Rómov (čl. 11).

Výbor odporúča zmluvnej strane, aby implementovala zákon z roku 2010 o podpore výstavby nízkonákladových bytov a aby pokračovala so svojim programom výstavby sociálnych bytov, pričom pri prideľovaní takýchto príbytkov by mala uprednostniť znevýhodnené a marginalizované skupiny, najmä Rómov. Výbor upriamuje pozornosť zmluvnej strany na svoj všeobecný komentár č. 4 o práve na primerané bývanie. Takisto odporúča zmluvnej strane, aby sa snažila zabrániť núteným vyst'ahováním Rómov predtým, ako toto skonzultovala s nimi a ponúkla im alternatívne bývanie. Takisto upriamuje pozornosť zmluvnej strany na svoj všeobecný komentár č. 7 (1997) o nútenom vyst'ahovaní.

23. Výbor je naďalej znepokojený vysokou mierou užívania tabaku v zmluvnej strane a jeho zdravotných následkoch, najmä na mladých ľuďoch, napriek mnohým legislatívnym iniciatívam zmluvnej strany a kampaniam na zvýšenie povedomia zameraných na boj proti fajčeniu (čl. 12).

Výbor dôrazne odporúča zmluvnej strane, aby zvýšila svoje snahy v boji proti fajčeniu a venovala sa jeho následkom najmä na mladých ľuďoch. Výbor nabáda zmluvnú stranu, aby zaistila efektívne uplatnenie svojej protifajčiarskej legislatívy a zintenzívnila kampane na zvyšovanie povedomia v tejto oblasti. Výbor takisto odporúča zmluvnej strane, aby prijala komplexný národný plán alebo stratégiu na boj proti fajčeniu, ktoré by obsahovali ustanovenia o zdravotnej starostlivosti.

24. Výbor je znepokojený tým, že nový zákon o sociálnom zabezpečení prijatý v septembri 2011 znížil krytie v súvislosti so službami reprodukčného a sexuálneho zdravia, najmä pri predpisovaní antikoncepcie, vrátane najnovšej. Výbor je takisto znepokojený tým, že nie je zaručená dôvernosť osobných údajov pacientok podstupujúcich umelé prerušenie tehotenstva. Okrem toho je výbor znepokojený rastúcimi nákladmi služieb poskytovania umelého prerušenia tehotenstva (čl. 12)

Výbor odporúča zmluvnej strane, aby rozšírila schému verejného poistenia tak, aby pokrývala služby reprodukčného a sexuálneho zdravia a umožňovala predpisovanie antikoncepcie, vrátane najnovšej. Výbor takisto odporúča zmluvnej strane, aby zaistil dôvernosť osobných údajov pacientok, ktoré podstupujú umelé prerušenie tehotenstva. Nakoniec odporúča zmluvnej strane, aby znížila cenu za poskytovanie služieb umelého prerušenia tehotenstva.

25. Výbor je znepokojený správami o tom, že vzdelávanie o sexuálnom a reprodukčnom zdraví nie je súčasťou školských osnov, čo znamená, že študenti nie sú informovaní o riziku otehotnenia v mladom veku a o sexuálne prenosných chorobách (čl. 12 a 13).

Výbor odporúča zmluvnej strane, aby podnikla všetky náležité kroky a zaistila, aby mali študenti v škole sexuálnu výchovu a vzdelávanie o reprodukčnom zdraví s cieľom odvrátiť riziká spojené s otehotnením v mladom veku a sexuálne prenosnými chorobami.

26. Výbor je znepokojený správami o tom, že rómske deti sú naďalej obeťami segregácie v školskom systéme zmluvnej strany tým, že im je zamietnuté právo navštevovať bežné triedy v niektorých oblastiach, a tak sú vzdelávané v špeciálnych triedach bez ohľadu na existujúce ustanovenia Antidiskriminačného zákona a Školského zákona. Výbor je takisto znepokojený nízkou školskou dochádzkou u rómskych detí a neustále vysokým počtom rómskych detí, ktoré školu nedokončia. Výbor je rovnako znepokojený diskrimináciou zdravotne postihnutých detí v školách (čl. 13).

Výbor odporúča zmluvnej strane, aby zaviedla národnú stratégiu a akčný plán s cieľom zvýšiť dochádzku rómskych žiakov a znížiť percento rómskych detí, ktoré nedokončia školu. Výbor odporúča zmluvnej strane, aby viedla kampane na zvýšenie povedomia u rómskych rodín a naďalej poskytovala stimuly v tomto ohľade, ktoré už boli zavedené. Výbor takisto odporúča zmluvnej strane, aby bojovala proti segregácii rómskych detí v školách zaistením účinného uplatňovania Antidiskriminačného zákona a Školského zákona a zvýšením povedomia učiteľov a širokej verejnosti o týchto zákonoch. Ďalej zmluvnej strane odporúča, aby prijala a uplatňovala inkluzívny prístup k vzdelávaniu zdravotne postihnutých detí. Výbor upriamuje pozornosť zmluvnej strany na svoj všeobecný komentár č. 13 (1999) o práve na vzdelanie.

27. Výbor je znepokojený nedostatkami v implementácii zákona o oficiálnom štátnom jazyku a zákona o jazykoch menšín, podľa ktorého všetci obyvatelia patriaci k menšinovým skupinám môžu používať svoje menšinové jazyky pri úradnom styku s orgánmi verejnej správy, napriek opatreniam, ktoré zmluvná strana prijala na uľahčenie používania takýchto jazykov (čl. 15).

Výbor odporúča zmluvnej strane, aby vykonala kroky, vrátane uvalenia sankcií, s cieľom zabezpečiť, aby sa zákon o používaní jazykov národnostných menšín účinne uplatňoval na príslušných miestnych samosprávach. V tejto súvislosti upriamuje výbor pozornosť zmluvnej strany na svoj všeobecný komentár č. 21 (2009) o práve každej osoby zúčastňovať sa na kultúrnom živote.

28. Výbor žiada zmluvnú stranu, aby šírila tieto záverečné odporúčania na všetkých úrovniach spoločnosti a najmä medzi verejnými činiteľmi, súdnymi orgánmi a organizáciami občianskej spoločnosti a aby vo svojej ďalšej periodickej správe informovala výbor o krokoch, ktoré podnikla na ich implementáciu. Takisto nabáda zmluvnú stranu, aby naďalej zapájala organizácie občianskej spoločnosti do diskusií, ktoré sa majú konať na národnej úrovni, pred podaním svojej ďalšej periodickej správy.

29. Výbor vyzýva zmluvnú stranu, aby aktualizovala svoj základný dokument v súlade s harmonizovanými usmerneniami o podávaní správ podľa medzinárodných zmlúv o ľudských právach.

30. Výbor žiada zmluvnú stranu, aby predložila svoju ďalšiu periodicкую správu v súlade s usmerneniami prijatými výborom v roku 2008 (E/C. 12/2008/2) do 18. mája 2017.